

2023-03-10

Avdelningen för Ekonomi och Styrning
Måns Norberg
Robert Heed

Statsrådet Elisabeth Svantesson och
statsrådet Erik Slottner
Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Hantering av fordran för kommunal fastighetsavgift

År 2008 reformerades den statliga fastighetsskatten, och delar av den gjordes till en kommunal intäktskälla – den kommunala fastighetsavgiften. Införandet gjordes neutralt, vilket betydde att alla kommuner fick samma intäkt räknat i kronor per invånare 2008, och detta växlades mot ett minskat generellt statsbidrag. Regleringen motsvarande 12 miljarder kronor. Årliga förändringar av kommunernas sammantagna taxerade avgifter sedan 2008 tillfaller den enskilda kommunen och läggs till det ursprungliga regleringsbeloppet.

Liksom för inkomstskatten blir utfallet av fastighetsavgiften fastställt knappt två år efter det att året inleds. För inkomstskattemedel görs en uppräkningsutgång till utbetalningsårets förväntade nivå, och utifrån denna uppräknade skattebas beräknas utbetalningarna. När utfallet blir känt görs en avräkning mellan utfallet och de uppräknade (utbetalda) skattemedlen. Över- eller underskott regleras vid ett enskilt tillfälle. För fastighetsskattemedel görs ingen uppräkningsutgång.

Utbetalningen ett givet år avser således utfallet av de ackumulerade taxeringsförändringarna fram till två år innan utbetalningsåret. Eftersom samma redovisningsprincip tillämpas för fastighetsavgiften som för inkomstskattemedel, bokar kommunerna i redovisningen upp den förväntade intäkten för året. Denna bygger på en prognos för förändringen de två senaste åren, samt den ackumulerade förändringen av intäkterna sedan 2008. Eftersom det är två år som skiljer nivån på utbetalningen från det år som avses, kommer fordran i ett bokslut att bestå av den ackumulerade kända intäktsförändringen sedan 2008 för två år (dvs. gånger två), samt prognos för intäktsökningen de två senaste åren. Så länge intäkterna ökar kommer också fordran att öka. Så har också skett i alla kommuner, även om inte intäkterna ökat alla år i alla kommuner. Kommunernas sammanlagda fordran på staten i bokslutet 2022 är 16 miljarder. SKR har tidigare påtalat det orimliga med hanteringen som innebär att kommunerna år efter år har en så stor och växande fordran på staten som inte är belagd med ränta, samtidigt som kommunsektorns räntekostnader nu ökat rejält. Vi vill därför att regeringen tar initiativ så att:

- **Fordran regleras.** Den del av fordran som utgörs av kända utfallsförändringar bör lösas genom en särskild utbetalning till kommunerna. I slutet av 2023 blir utfallet för 2022 känt och fordran som avser intäktsförändringar mellan 2008 och 2022, för inkomståren 2023 och 2024 kan lösas genom en särskild

2023-03-10

utbetalning i januari 2024. Nuvarande prognos för 2022 pekar på att det i så fall skulle röra sig om 16 miljarder kronor, i spannet 1 till 408 miljoner kronor per kommun. För kommunerna skulle detta innebära en likvidmässig effekt och det skulle inte påverka resultatet.

- **Framtida ackumulering av fordran undviks.** För att undvika detta måste de årliga utbetalningarna bättre spegla de förväntade intäkterna. SKR förespråkar att kommunens senaste kända utfallsförändring används tre gånger vid beräkning av årets utbetalning. På detta sätt regleras den fordran/skuld som genererats av förändringen och som byggts upp sedan två år. Fordran eller skulden skulle med denna metod variera från år till år, men den stadiga tillväxten av fordran skulle brytas. Detta är inte den enda tänkbara lösningen och SKR är öppet för diskutera andra varianter för att få utbetalningarna att bättre spegla intäkterna.
- **Utbetalningarna ska beräknas från 2008 års basvärde.** 2010 utvidgades taxeringsreglerna för att omfatta bland annat obebyggda tomter. Utbetalningen av fastighetsavgift höjdes från och med år 2010 med 14 kronor per invånare genom att den så kallade basnivån höjdes, och det gjordes en reglering mot det generella statsbidraget med 130 miljoner kronor. Nivåhöjningen bidrar till att minska fordran men bör snarare klassas som en förutbetalad intäkt (och den ”egentliga” fordran skulle då vara ännu större). Förändringen av utbetalningsnivå gör kommunernas redovisning svåröverskådlig och saknade praktisk funktion. Genom att sänka basnivån i utbetalningen till 2008-års ursprungliga nivå samtidigt som hanteringen av den sammanlagda fordran väger in det faktum att en del av den utgörs av en förutbetalad intäkt (dvs man löser nettobeloppet), skulle redovisningen renodlas och inga fördelningseffekter skulle uppstå.

Sveriges Kommuner och Regioner

Peter Danielsson
Ordförande